

Sygn. akt V ACa 901/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Koźma
Sędziowie:	SA Teresa Sobolewska SO del. Jakub Rusiński (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Żaneta Dombrowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

oraz sprawy z powództwa K. S.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 15 października 2013 r. sygn. akt I C 142/12

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 1.800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt V ACa 901/13

UZASADNIENIE

Powódka J. S. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. w W. zadośćuczynienia pieniężnego w wysokości 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za krzywdę, jakiej doznała na skutek śmierci córki M. S., która zginęła w wypadku komunikacyjnym (...) na przejeździe kolejowym w miejscowości K., gmina C..

Powód K. S. – ojciec M. S. – osobnym pozwem domagał się z tytułu tego samego zdarzenia zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. w W. zadośćuczynienia pieniężnego w wysokości 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Wymienione sprawy zostały połączone przez Sąd Okręgowy w S. do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Pozwany (...) S.A. w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa zarówno J. S., jak i K. S..

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, iż w myśl regulacji zawartej w art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) i (...) umowa ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego (sprawcy wypadku) nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej z tytułu naruszenia dóbr osobistych przez sprawcę wypadku.

W dniu 28 grudnia 2012 r. doszło do przejęcia spółki (...) S.A. w W. przez (...)S.A. w W.. Spółka przejmująca z dniem połączenia wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej.

Wyrokiem z dnia 15 października 2013 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanego na rzecz powódki J. S. kwotę 80.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2012 r. (pkt I.1) oddalił powództwo w pozostałej części (pkt I.2) i pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach referendarzowi sądowemu z ustaleniem, że powódka wygrała w 80% (pkt I.3) oraz zasądził od pozwanego na rzecz K. S. kwotę 60.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 czerwca 2012 r. (pkt II.1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II.2) i pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach referendarzowi sądowemu z ustaleniem, że powód wygrał w 67% (pkt II.3).

Swoje rozstrzygnięcie oparł na ustaleniach i rozważaniach prawnych przedstawionych w uzasadnieniu wyroku. Wynika z nich, że córka powodów – M. S. – (...)zginęła w wypadku komunikacyjnym, do którego doszło (...)na przejeździe kolejowym w miejscowości K., gmina C..

Kierujący samochodem osobowym D. S., na przejeździe kolejowym nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu składowi pociągu osobowego i doprowadził do zderzenia, w następstwie którego śmierć na miejscu ponieśli kierowca samochodu oraz jego pasażerka, którą była M. S..

Prokurator Rejonowy w C. w sprawie (...)umorzył postępowanie z uwagi na śmierć sprawcy wypadku – D. S..

W dniu zdarzenia pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku, posiadał ważne ubezpieczenie OC w (...) S.A. w W..

Do wypadku doszło na przejeździe kolejowym oddalonym około 300 m od miejsca zamieszkania M. S., w kilka chwil po jej wyjeździe z domu wraz z kolegą jego samochodem (...). Do wypadku doszło nieomal na oczach rodziny. W domu matka (powódka) słyszała gwizd lokomotywy i odgłosy gwałtownego hamowania pociągu. Biegła w stronę wypadku – została zatrzymana przez sąsiadkę. (...)

Ojciec (powód) widział, jak skład pociągu ciągnął za sobą samochód, którym jechała córka (M. S.). Zasiał – z miejsca zdarzenia został zabrany do szpitala karetką Pogotowia.

W chwili krytycznego zdarzenia (...).

M. S. przez całe swoje życie mieszkała wraz z rodziną – rodzicami (powodami w tej sprawie) J. S. i K. S. oraz z rodzeństwem – bratem S., siostrą A., bratem P., siostrą D. i siostrą B.. W chwili zdarzenia rodzeństwo poszkodowanej miało odpowiednio: (...)

W czasie, kiedy doszło do wypadku, powódka J. S. nie pracowała – zajmowała się prowadzeniem domu. Powód K. S. pracował w(...) – wrócił do domu na kilka dni przed tym zdarzeniem.

Rodzina wszystkie święta zawsze spędzała i nadal spędza razem. Do dnia dzisiejszego przy stole wigilijnym jest stawiany talerzyk dla M..

Najtrudniejsze dla powodów jest to, że do tragedii doszło niedaleko domu i za każdym razem, kiedy przechodzą przez przejazd kolejowy, przypomina im się wypadek i śmierć córki.

Na miejscu zdarzenia zaraz po wypadku powód postawił pamiątkowy krzyż, niedawno ten krzyż wymienił – wykonał ze stali nierdzewnej, aby był trwały.

(...)

Śmierć córki, zarówno dla powódki, jak i powoda, była bardzo silnym przeżyciem traumatycznym. Do chwili obecnej rodzice przeżywają poczucie straty, które nasila się w okresie świąt Bożego Narodzenia.

W rodzinie powodów były i są bardzo silne więzi emocjonalne między rodzicami i dziećmi.

Opierając się na opinii biegłego(...)Sąd Okręgowy stwierdził, że tragiczna śmierć córki M. S. (...) wywołała u (...). Czynniki, które spotęgowały emocjonalne obciążenie, były niewątpliwie: moment wypadku (...) oraz fakt, że M. przed tym wypadkiem była (...), radosna, pełna nadziei na przyszłość i taka została przez matkę zapamiętana. (...).

(...)

Według przyjętej przez Sąd meriti opinii biegłego (...) Tragiczna śmierć córki M. S. wywołała u powoda K. S. (...). Bezpośrednio po zdarzeniu trafił do szpitala. W kolejnych dniach i miesiącach po zdarzeniu starał się funkcjonować poprawnie – organizował pogrzeb córki, zajmował się żoną i dziećmi, które w jego ocenie silniej przeżyły stratę. Jego funkcjonowanie nie zmieniło się w kolejnych latach. Nadal stara się znaleźć możliwość zarobku, aby utrzymać rodzinę. Nie pogorszyły się jego relacje z rodziną ani relacje społeczne. Pozostało poczucie żalu i straty. Martwi się wygórowanymi reakcjami żony na śmierć córki.

Utrzymuje się nadal przedłużona reakcja żałoby:(...)

Sąd Okręgowy ustalił, że w toku postępowania likwidacyjnego(...)wyplaciło powodom J. i K. małżonkom S. kwotę 30.000 zł tytułem jednorazowego odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej.

W odpowiedzi na wezwania powódki z dnia 24 stycznia 2012 r. i powoda z dnia 14 maja 2012 r. do zapłaty na ich rzecz po 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią córki M. S., (...) S.A. odmówiło zapłaty wskazując, iż brak jest podstaw prawnych do żądania zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z uwagi na treść przepisu art. 448 w związku z art. 24 k.c.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy stwierdził, że w świetle utrwalonej linii orzecznictwa sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzeń ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy (zeznania świadków, opinia biegłego (...) i wreszcie zeznania samych powodów) wskazuje zdaniem Sądu Okręgowego jednoznacznie, iż więzi emocjonalne pomiędzy zmarłą tragicznie córką M. S. a jej rodzicami, w szczególności z matką, były bardzo silne. Poczucie krzywdy wzmagają z pewnością, co podkreślił również biegły (...), okoliczności samego zdarzenia. Do wypadku doszło nieomal na oczach rodziców (ojciec widział, jak pociąg ciągnął samochód, którym jechała córka, a matka słyszała nagły i ostry gwizd lokomotywy). Nadto do zdarzenia doszło (...), w kilka dni po przyjeździe ojca do domu (...)). Nie bez znaczenia jest także fakt, iż córka powodów była osobą bardzo młodą, u progu dorosłego życia – to również wzmacnia poczucie krzywdy, żalu i osamotnienia z powodu utraty osoby najbliższej. Na podkreślenie zasługuje także fakt, że w rodzinie tej więzi rodzinne były szczególnie bliskie. Do chwili śmierci M. wszystkie dzieci mieszkały razem z rodzicami, wszystkie święta spędzali wspólnie. Do chwili obecnej poczucie straty u obojga rodziców jest nadal obecne – każde kolejne święta Bożego Narodzenia wiążą się ze wspomnieniem śmierci córki, każde przejście koło przejazdu kolejowego, na którym zginęła córka, również wywołuje to wspomnienie. Każde z rodziców inaczej przeżywa tę stratę. Ojciec (powód) jest bardziej

zamknięty i czując się odpowiedzialny za żonę i pozostałe dzieci, stara się trzymać i nie uzewnętrzniać do końca swoich uczuć. Natomiast matka (powódka), (...), szczególnie przeżyła stratę córki (zamartwia się, ciągle wspomina córkę, (...)).

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu pierwszej instancji, roszczenie obu powodów o zadośćuczynienie pieniężne z tytułu naruszenia ich dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnych zasługuje na uwzględnienie. Przy czym Sąd, ustalając wysokość tego zadośćuczynienia, uwzględnił również przyznane powodom łącznie przez pozwane (...) odszkodowanie w wysokości 30.000 zł z tytułu pogorszenia ich sytuacji życiowej uznając, iż w znacznej części podstawą przyznania tego odszkodowania była forma rekompensaty za utratę relacji ze zmarłą córką. Brak było bowiem rzeczywistych podstaw do wypłaty tejże kwoty tylko z tytułu pogorszenia się ich materialnej sytuacji życiowej. Córka M. zginęła (...) nie pracowała, dopiero wchodziła w dorosłe życie. Z uwagi na powyższe Sąd uznał, iż co najmniej na rzecz każdego z powodów w ramach wypłaconego odszkodowania wypłacono po 10.000 zł tytułem naprawienia szkody niematerialnej w postaci utraty relacji ze zmarłą córką. Mając na uwadze powyższą okoliczność, jak również rozważania poczynione wcześniej, Sąd uznał, iż roszczenie powódki jest usprawiedliwione co do kwoty 80.000 zł, a pozwanego co do kwoty 60.000 zł.

Powyższe kwoty, na podstawie art. 481 § 1 k.c., Sąd Okręgowy zasądził wraz z odsetkami zgodnie z żądaniem powodów. Pozwane (...) bowiem w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty powódki z dnia 24.01.2012 r. i powoda z dnia 14.05.2012 r. odmówiło realizacji ich roszczenia w jakimkolwiek zakresie, kwestionując podstawę prawną zgłaszanych roszczeń.

W pozostałym zakresie Sąd pierwszej instancji oddalił oba powództwa, uznając je za wygórowane ponad zasądzone kwoty. Podkreślić bowiem trzeba, iż zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną na skutek zerwania więzi rodzinnych spowodowaną śmiercią osoby najbliższej wskutek uszkodzenia ciała powinno mieć przede wszystkim kompensacyjny charakter, a więc musi przedstawiać z jednej strony ekonomicznie odczuwalną wartość. Zaznaczył jednocześnie, że wysokość zadośćuczynienia nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy osób poszkodowanych – utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Biorąc pod uwagę wyżej wymienione wskazówki, zdaniem Sądu Okręgowego, przyznane powodom zadośćuczynienie jest adekwatne do doznanej przez nich krzywdy na skutek tragicznej śmierci córki M..

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawiając referendarzowi szczegółowe rozliczenie kosztów procesu, w tym kosztów sądowych ustalając, iż powódka wygrała proces w 80 %, a powód w 60 % – co oznacza rozliczenie kosztów procesu między stronami na zasadzie ich stosunkowego rozdzielenia (art. 100 k.p.c.).

Pozwany wniósł apelację zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w pkt I.1 co do kwoty 30.000 zł oraz w pkt II.1 co do kwoty 30.000 zł oraz w pkt I.1 i II.1 co do zasądzonych odsetek od daty wcześniejszej niż data wyrokowania, względnie uprawomocnienia się wyroku.

Skarżący zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie: art.233 § 1 k.p.c. sprowadzające się do niewłaściwej oceny materiału dowodowego z którego wynikało występowanie u powodów innych czynników powodujących wysoki stres niż tragiczna śmierć córki i mający wpływ na istniejący w dniu wyrokowania stan emocjonalny powodów; art. 448 k.c. w zw. z art.24 § 1 k.c. poprzez przyznanie w warunkach niniejszej sprawy kwoty zadośćuczynienia

w kwotach odpowiednio 60.000 zł i 80.000 zł.; art.359 § 1 k.c. art.481 § 1 k.c. art.817 § 1 i 2 k.c. poprzez zasądzenie ustawowych odsetek od daty wcześniejszej niż data wyrokowania względnie uprawomocnienia się wyroku; art.217 § 2 poprzez pominięcie wniosku dowodowego z opinii biegłego z zakresu psychiatrii.

W oparciu o takie zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację powódowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawidłowych ocen zgromadzonego materiału dowodowego, zgodnie z art.233 § 1 k.p.c. zaś zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów prawa procesowego są chybione.

Zarzut dotyczący pominięcia dowodu z opinii biegłego (...) jest bezzasadny albowiem pełnomocnik pozwanego obecny na rozprawie, na której Sąd wydał postanowienie o pominięciu dowodu, nie wniósł zastrzeżenia, o jakim mówi art.162 k.p.c. Tym samym pozwany pozbawił się prawa powołania na tego rodzaju uchybienie procesowe w postępowaniu apelacyjnym.

Niezależnie od tego trafna jest konstatacja Sądu Okręgowego, że dla oceny stopnia krzywdy jaka wystąpiła u powodów po śmierci córki w zupełności wystarczająca jest ocena dokonana przez biegłego(...).

Sąd Okręgowy uwzględnił opinie (...) co do powódki i powoda z których wynika, że tragiczna śmierć córki wywołała u nich silne cierpienie psychiczne. Wyciągnął z nich również trafne wnioski, co do skali cierpienia w odniesieniu do obu powodów – różnicując je i zasądzając inne kwoty tytułem zadośćuczynienia. Skarżący oprócz przedstawiania własnych ocen, skutecznie nie podważył tych ustaleń.

Wbrew zarzutom apelacji, inne niż śmierć córki okoliczności wpływające na cierpienie psychiczne powodów nie umniejszają tragedii rodziców wywołanej wypadkiem. U powódki właśnie w wyniku przedmiotowego zdarzenia wystąpił trwały uszczerbek na zdrowiu (...) (k.160). U powoda, który radzi sobie ze stresem dnia codziennego – żyjąc w niełatwych warunkach, wypadek córki spowodował trwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym. Rozmiar cierpienia musi być tym większy, że powód był niejako naoczny świadkiem wypadku jaki rozgrywał się na torach w pobliżu jego domu.

Doświadczenie życiowe wskazuje, że więź rodziców z dziećmi jest szczególna. Utrata dziecka jest stratą niepowetowaną, rozciągającą się na całe życie. Jeżeli śmierć dziecka jest spowodowana tak dramatycznym zdarzeniem, jak przedmiotowy wypadek, to w pełni usprawiedliwiony jest stan psychiczny rodziców oraz rozmiar ich cierpienia, który został należycie uwzględniony przy zasądzeniu kwoty tytułem zadośćuczynienia.

Nietrafność zarzutów procesowych powoduje, że Sąd Apelacyjny uznając ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji za prawidłowe przyjął je za własne, czyniąc podstawą rozstrzygnięcia.

Wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia jest odpowiednia.

Sąd Okręgowy uznał, że z wypłaconej przez ubezpieczyciela powodom kwoty 30.000 zł, tylko 20.000 zł można zaliczyć na zadośćuczynienie. W apelacji pozwany natomiast twierdzi, że cała wypłacona kwota powinna zostać uwzględniona przy orzekaniu zadośćuczynienia.

Należy zaznaczyć, że zarachowanie nie zostało dokonane na wniosek lub zarzut pozwanego, ale było rezultatem uznania Sądu meriti. Z dowodu wypłaty wynika, że nastąpiła ona tytułem „odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej” (k.78-79 akt szkody) i wobec braku twierdzeń pozwanego przed Sądem pierwszej instancji, że w całości ta kwota została przeznaczona na zadośćuczynienie, nie było podstaw do dokonania w tym zakresie odmiennej oceny niż przeprowadzona przez Sąd Okręgowy.

Kontrola przyznanego przez sąd pierwszej instancji zadośćuczynienia może doprowadzić do zmiany orzeczenia tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że zasądzone zadośćuczynienie jest rażąco nieodpowiednie (por. wyrok SA w G. z 29.4.2013 r., sygn. (...)).

W przedmiotowej sprawie apelacja nie zawiera zdaniem Sądu odwoławczego argumentów i dowodów świadczących o tym, że zasądzone zadośćuczynienie jest rażąco zawyżone.

Sąd meriti wziął pod uwagę takie kryteria, jak dramatyzm doznań rodziców wywołany śmiercią dziecka, okoliczności w jakich zginęła córka powodów, wstrząs wywołany śmiercią osoby najbliższej, wstąpienie zaburzeń będących skutkiem tragicznej śmierci dziecka i utrzymujące się cierpienie psychiczne oraz zdolność do zaakceptowania pokrzywdzonych w nowej sytuacji.

Skarżący zwrócił uwagę i podał przykłady spraw cywilnych, w których sądy orzekały niższe kwoty tytułem zadośćuczynienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota zadośćuczynienia powinna być orzekana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy i nie można odnosić do niej orzeczeń zapadłych na gruncie odmiennych stanów faktycznych. Należy zwrócić uwagę, że powołane w apelacji wyroki były wydawane przez sądy rejonowe w związku z czym musiała być niższa wartość roszczenia zgłoszonego w pozwie. Nie wiadomo też, w jakim zakresie żądania z pozwu zostały uwzględnione. Z tych względów konfrontacja danego przypadku z innymi może dać jedynie orientacyjne wskazówki, co do poziomu odpowiedniego zadośćuczynienia. Poza tym, kierowanie się przy ustalaniu sumy zadośćuczynienia sumami zasądzanymi z tego tytułu w innych – bliżej nie określonych sprawach – nie jest obiektywnym kryterium dla określenia kwoty zadośćuczynienia.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 459 k.c. i art. 481 § 1 k.c.

Roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia co do zasady nie podlega odrębnym regułom w zakresie terminu spełnienia świadczenia przez dłużnika i odsetki ustawowe należne są od daty wymagalności roszczenia, a zatem w omawianej sprawie - od upływu terminu wskazanego w art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 ze zm.).

W wyroku z dnia 18 lutego 2011 r. sygn. (...) Sąd Najwyższy zwracając uwagę na rozbieżne poglądy wyrażane w orzecznictwie stwierdził, że jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (LEX nr 848091).

Podobnie w wyroku z dnia 14 stycznia 2011 r. sygn. (...) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że zadośćuczynienie przysługuje z odsetkami od dnia opóźnienia, czyli wezwania do zapłaty (art. 445 i art. 481 § 1 k.c.), a nie od dnia jego zasądzenia (OSNP 2012, nr 5-6 poz. 66).

Orzecznictwo sądów powszechnych akceptuje to stanowisko (por. wyrok SA w W. z 17.10.2012 r. sygn. (...), wyrok SA w Ł. z 16.10.2013 r., sygn. (...), wyrok SA w L. z 27.6.2013 r., sygn. (...)) i Sąd Apelacyjny i w tym składzie również je podziela.

Podsumowując Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił daty wymagalności przysługujących powodom świadczeń i zasądził ustawowe odsetki.

Z przytoczonych wyżej względów, apelacja pozwanego jako bezzasadna na podstawie art.385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz każdego z powodów koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (§ 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5.10.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ...– tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz.490).